

Aangepaste foliestal past goed in het landschap

Welstandsvriendelijke Pagodestal 5 tot 10 euro per meter duurder

Foliestallen worden steeds vaker toegepast als stal voor melkvee. Ze lijken een goed alternatief voor de traditionele stal. Welstand heeft echter vaak bezwaren, daarom is er een welstandsvriendelijk alternatief ontwikkeld.

Tekst: Jaap Sloff, DLV Bouw en Techniek – Foto's: Jaap Sloff en Gertjan Zevenbergen

In hoofdlijnen zijn er twee soorten foliestallen: met en zonder een vrije overspanning. Een foliestal met vrije overspanning is de boogstal. De bekendste zonder een vrije overspanning is de serrestal van ID Agro. Sinds kort is er echter meer concurrentie, zowel voor de

boogstal als voor de serrestal. Een van de nieuwe spelers is de V-stal. Deze stal is een afgeleide van een al jaren in de tuinbouw toegepaste foliekas. De V-stal heeft een andere dakvorm dan de serrestal. Bij de serrestal is het dak opgebouwd uit ronde bogen, de V-stal heeft een dak dat bestaat

uit meerdere rechte dakvlakjes in een omgekeerde V-vorm.

Standaardcomponenten

Beide stallen hebben een thermisch verzinkt stalen framework. Dit frame is samengesteld uit veel standaardcomponenten. Dat drukt

de prijs. Bij de V-stal zijn op dit framework de dakpunten bevestigd. Per dakpunt kan één dakvlak scharnieren. Hiermee is de ventilatie te regelen.

Op het laagste punt wordt een aluminium goot geplaatst. Deze goot heeft naast de waterafvoer een constructieve functie. In de goot is ook een condensafvoer ingebouwd die eventueel condenswater wat van de onderzijde van het dakvlak afloopt, opvangt. De dakfolie is in meerdere uitvoeringen leverbaar. Denk daarbij onder andere aan glashelder, diffuus, melkwit en zwart. De zijkant wordt naar wens uitgevoerd met windbreekgaas, een oprolgordijn of een schuifwand.

Veel licht

Als je een foliestal bezoekt, valt als eerste het vele licht op in de stal. De hoeveelheid licht benadert voor het gevoel het niveau van buitenlicht. Vooral bij diffuus folie. Die wordt daarom het meest toegepast. Diffuus folie verstrooit het zonlicht en geeft een schaduw effect. Als alternatief is er ook een melkwitte variant of een afdekking met windbreekgaas leverbaar. Ondanks dat deze alternatieven een deel van het zonlicht tegenhouden, is het toch steeds vele malen lichter in de stal dan in een traditionele stal met een lichtnok.

De stal heeft een enkele folie. Hierdoor zal de temperatuur in de stal altijd iets boven de buitentemperatuur liggen. De binnen-

temperatuur volgt vrij snel de buitentemperatuur. DLV verwacht niet dat dit een nadelige invloed heeft op het welzijn van de koeien. De V-stal heeft namelijk een goede ventilatie.

Ruime ventilatie

De grote openingen in het dak van de V-stal zorgen voor een uitstekende ventilatie van het gebouw. De warme lucht kan de stal direct verlaten en de frisse lucht stroomt over de gehele stal binnen. Door deze dakventilatie zijn breedtes van 50 of 60 meter geen enkel probleem. Dit biedt grote mogelijkheden voor alternatieve stalindelingen. Door deze breedtes zijn de stallen uitstekend toepasbaar als vrijloopstal.

^ Door het donkere dakvlak, de beperkte hoogte en de horizontale dakbelijning valt de stal als het ware weg in het landschap.

De punten van het V-vormige dak van de Pagodestal zijn verborgen achter een schijngevel van windbreekgaas. >

Ook de modulaire opbouw van de bovenbouw geeft veel flexibiliteit. Hiermee is de stal voorbereid op de toekomst: in een later stadium is het gebouw eenvoudig te verlengen of te verbreden. Ook een uit- of aanbouw is heel eenvoudig te realiseren, zonder grote kosten.

Lage investeringskosten

De kosten van de bovenbouw liggen op een beduidend lager niveau dan traditioneel. In de basisuitvoering kost de V-stal met de topgevels 50 tot 65 euro per m². Traditioneel variëren de kosten van de bovenbouw van 90 tot 120 euro per m². In beide situaties komen hier nog de kosten van de zijschermen overheen. De levensduur van foliestallen is uiteraard korter. Daar moet men wel rekening mee houden. De ervaring uit de tuinbouw is dat de folies ongeveer tien jaar meegaan. Het vervangen van folie kost momenteel 5 euro per m². De levensduur van de constructie is vergelijkbaar met die van een traditionele stal.

Welstand is moeilijk

Het grootste probleem met de foliestal is dat veel welstandscommissies deze bouw-

vorm niet accepteren. In de welstandsnota zit op dit vlak vaak een lacune. Daarnaast wijkt de foliestal in basisuitvoering nogal wat af van de traditionele bouw. De vorm, kleur en uitstraling zijn heel anders.

Aan de andere kant spreekt de beperkte bouwhoogte veel welstandscommissies aan. Bij een grote breedte neemt de hoogte niet toe. En de transparante en open indruk zal zeker bijdragen aan de acceptatie. Iedere burger krijgt glashelder in beeld wat in de foliestal gebeurt. In combinatie met een goede landschappelijke inpassing, is deze uitvoering daardoor soms toch vergunbaar. Lukt dat niet, dan is het belangrijk om de V-stal acceptabel te maken. Dit kan door de stal uit te voeren met een donkere topgevel en traditioneel ogende ventilatiegordijnen. De overgang van de hoge verticale wand naar het dak is te verzachten door een dakoverstek aan de zijkant toe te passen. Dit beperkt tevens het inregenen bij een geopend ventilatiegordijn.

Pagodestal

De Pagodestal is ontwikkeld door DLV. Het is eigenlijk een traditioneel uitgevoerde V-stal. Bij deze stal wordt de buitenste doorzichtige folie bedekt door windbreekgaas.

Het dakoverstek aan de zijkant loopt door aan de voor- en achterzijde van de stal. De punten van het V-vormige dak zijn verborgen achter een schijngewel van windbreekgaas.

Het donkere dakvlak in combinatie met de beperkte hoogte en de horizontale dakbelijning zorgen ervoor dat de stal als het ware wegvalt in het landschap. Hierdoor oogt hij vriendelijk. De stal kreeg dan ook een lovende reactie van de welstandscommissie in Groningen. Uiteraard is deze uitvoering wat duurder dan de basisvariant. Maar dit blijft beperkt tot 5 tot 10 euro per m². De landschappelijke inpassing in combinatie met de ruime ventilatiemogelijkheden, zou een stal moeten geven die klaar is voor de toekomst. Hij past prima in het beeld van de moderne melkveehouderij. De stal is open en transparant met oog voor de kwaliteit van het gebouw in het landschap. Technisch biedt dit concept ook voordelen, zoals de flexibiliteit, de goede ventilatie en de betaalbaarheid. Met name dat laatste punt kan doorslaggevend zijn bij de toepassing in combinatie met een vrijloopstal. Dit is het enige concept dat betaalbaar blijft bij het grote oppervlak per koe dat een vrijloopstal vraagt. ▣

